

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft, félre 5 ft 50 kr., évfolyamra 3 ft, egy óra 1 ft. — Az esti kiadás külön küldésért a vidékre: Egész évre 1 ft 50 kr., félre 80 kr., évfolyamra 50 kr., egy óra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bérletdíj. — Hirdetések felvételének: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent.

Nyitlitteri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Még egyszer a jövő delegációkról.

r. A május 22-én egybeülendő delegációban való részvétel, s a magyar delegatio tagjainak mikénti megválasztása kérdését tárgyalják a felsőge loyalis ellenzékének főorgánumai; időszerte tehát, hogy mi is még egyszer szóljunk e tárgyról.

Tisza Kálmán Jókaihoz intézett „nyílt levél”-ben válaszol azon sok helyütt felvetett kérdésre: „igaz-e, hogy a balközép részt óhajt venni a delegációkban?”

A balközép t. vezére így adja elő „mi nézete szerint a teendő.” Elmondván, minő magatartást követett eddigéle a kérdés körül a balközép, utal arra, hogy végül a párt „kimondotta azt, hogy a delegációba bemenetel, vagy be nem menetel iránt többé mint párt, sem határozni, sem alkudozni nem fog, a kik netalán a párt tagjai közül megválasztatnának, elfogadhatják vagy visszautasíthatják a választást, a nélkül, hogy e miatt bármelyik esetben a párttal ellentétbe jönnének.”

Ez a pártátharózat úgy futólag megtekintve szabadelvűnek látszik, mivel mentesíti a tagokat a túlzott parlamentarizmus fegyvernyugától, a türelmetlenség anathemájától; hanem közeli viszsgálva azt, kitűnik, hogy ez által nemcsak a törvény iránti kötelemtől mentettek fel a balközép tagjai, hanem maga az egész párt önként zárta ki magát egy oly térről, hol a legfontosabb törvényhozói munkálkodással tagadhatlanul szolgálatot tehetne a közügynek, az országos érdekeknek, sőt a törvényhozói fogalmat szigorúan magyarázva — voltaképpen kellene is tennie.

T. K. most is helyesli azon nézetet, hogy a delegációban „kizárólag a többség tagjaiból kell alakulnia;” hanem a delegatusok megválasztásában részvételt ajánl pártfeleiknek azért, hogy ez uton a többség „függetlenebb és szabadelvűbb tagjaiból alakuljon a magyar delegatio.”

Végül ismételve hangsúlyozza, hogy ha balközépi választatnék meg a delegációba, bizassék egyéni tetszésére, elfogadja-e a megválasztást vagy sem; ő maga részéről soha sem fogadná el az ily mandatumot, sőt azon „változás eszközéséhez” sem fog járulni, melynek célja lenne, hogy „ismét az ellenzék tagjai is beválasztassanak a delegációba” — ez okból nem is szavazna semmiesetre pártja tagjára.

Összintén bevalljuk, hogy örömmel szemlélvén azon ildomos, mérsékelt magatartást, melyet a magyar parlament két nagy pártja közt egy idő óta észlelünk, úgy az országgházban, mint a sajtóban — az ily előleges merev visszautasítást nem értjük, mi okozta nem tudjuk; kivált, miután tudomásunk szerint a többség részéről e részben nem is történt közvetítő ajánlat.

Avagy talán e rideg irányadás ép arra való volt, hogy olyan ne is tétessék? Akkor ez a fellépés nemcsak korai, de méltán nevezhetnők azt sajnálatra méltó — államférfiúi elcsuszamodásnak.

A bel- és viszonyoknak csak egy nagyjában figyelemre méltatása is meggyőzhet minket arról, hogy nagy ideje volt a pártok közti éles ellentét szelidítésének, — hogy ideje a két párt szabadelvű elemeinek vállat vetni s úgy a lehető bel-reactio, mint a kívülről táplált bonyodalmakkal szemben tömören sorakozni.

Nézetünk szerint erre alkalmat lelhettek volna a pártok a delegációkban, oda küldvén „függetlenebb és szabadelvűbb” tagjaikat; minthogy arra nézve, úgy hiszem nem lehet kétség, hogy a régi uton járva csak a munkából vonhatja ki magát a balközéppárt, a felelősség alól semmi esetre, annál kevésbbé, minthogy maga T. K. is kész a többségi delegáltakra szavazni, tehát mandatumot ad nekik, bizonynyal nemcsak a Deák-párt, hanem a balközép, vagy is az egész parlament nevében.

Különbben a delegációba választás és belépés oly kérdésnek mutatkozik, mely körül a balközép főbb embereinek nézetei is eltérnek egymástól; legalább erre mutatnak Mocsáry-nak az „Ellenőr”-ben elmondott azon szavai, melyekben a baloldal többségre juthatásáról, s az ily esetre elkövetkezendő teendőkről elmélkedvén így kiált fel: megeshetik, hogy akkor nem is kellend delegatiót választani; „megeshetik, hogy a Lajtán-tul nem választanak;” sőt az sem lehetlen, hogy akkorra „az osztrák birodalom úgy, mint most áll, létezni megszűnik. Mire való volna tehát — úgy mond — előre programot készíteni oly eventualitásra, melynek bekövetkeztéhez még kétséges; s mire való e miatt most már két félekép beszélő emberek csoportjába osztani pártunkat” (t. i. a balközépet).

Hogy a balközép közt a delegatiót illetőleg nézeteltérés van, kivülálgik abból is, hogy maga Mocsáry csak a párt „egyrészét” utasítja a delegatusokra való szavazásra, még pedig ezt is csak azért, nehogy a „tömeges abstentio” pártmegállapodásnak láttassék.

Mocsáry az osztrák birodalom lehető felbomlásával, a lajtántuliek bekövetkeztével vonakodásával biztatja jövő többségre aspiráló pártját, mikor is nem kellene azután ez „átkos institutio” megválasztását mint kormányzó pártnak eszközölnie.

Ha Tisza K. oly categorice utasítja vissza az oda sem nyújtott kezét, ezen lehet gondolkozni, nemelyek még mosolyoghatnak is rajta; de ha látjuk, miféle eshetőségektől várja Mocsáry, hogy ezek megovják a jöendő többséget a delegatio „átkos institutio”-jától, töle méltán elvárhatnók, jelölje ki a panaceát, mely azon nem remélt „változás” esetére — melynek „eszközéséhez” bizonynyal T. K. is készörömet hozzájárulna — az ígért-földre vezethetné sokat hányatott hazánkat, nemzetünket.

Mutassa ki Mocsáry, mivel kívánná az in spe többség a delegatio „átkos institutio”-ját pótolni? Csak arra vigyázzon, nehogy az oly soká zsákban rejtgetett talizmán az legyen, hogy

ha a két állam törvényhozása, a kiküldött javaslatkészítő bizottságok daczára sem tudna egyetértésre jutni, a két parlament fölterjesztése közt válasszon, döntsön a fejedelem, mert így az absolutismus Saharájába jutnánk, s ép az válhatna törvénynyé nálunk, mit a magyar parlament vetett el.

A 25-ös bizottság

április 30-án délelőti utolsó ülését tartván az előbbi jegyzőkönyv hitelesítése után, a törvényjavaslatban következőleg alapította meg az erdélyi részeket illetőleg is az első folyamodási törvényszékek és járásbíróságok székhelyeit: Kolozsvár: Kolozsvár, Bánfi-Hunyad, Kolozs, Mocs. Szamosujvár: Szamosujvár, Hidalmás, Pánczéles, Szék. Torda: Torda, Maros-Ludas, Felvincz, Alsó-Jára. Szász-Régen: Szász-Régen, Görgény-Szt-Imre, Teke. Nagy-Enyed: Nagy-Enyed, Marosujvár, Balázsfalva. Gyula-Fehérvár: Gyula-Fehérvár, Algyógy, Szászváros. Abrudbánya: Abrudbánya, Zalatna. Déva: Déva, Maros-Illye, Rápd. Hátszeg: Hátszeg, Vajda-Hunyad, Puj. Nagy-Szeben: Nagy-Szeben, Szászsebes, Vizakna, Ujgyház, Szerdahely. Fogaras: Fogaras, Alsó-Vist, Sárkány, Zernest. Brassó: Brassó, Hosszúfal. Sepsi-Szt-György: Sepsi-Szt-György, Baróth. Kézdi-Vásárhely: Kézdi-Vásárhely, Kovászna. Csikszere: Csikszere, Csik-Szentmárton. Gyergyó-Szentmiklós: Gyergyó-Szentmiklós, Ditró. Beszterce: Beszterce, Lekence. Naszód: Naszód, O-Radna. Deés: Deés, Bethlen, Magyar-Lápos. Maros-Vásárhely: Maros-Vásárhely, Nyárad-szereda, Erdő-Szt-György. Székely-Udvarhely: Székely-Udvarhely, Székely-Keresztur, Okland. Segesvár: Segesvár, Köhalom, Nagy-Sink. Medgyes: Medgyes, Nagy-Selyk. Erzsébetváros: Erzsébetváros, Dizső-Szent-Márton, Bolkács, Radnóth.

Bányaügyekben az erdélyi részekben következő törvényszékek ruháztattak fel bírói hatósággal: az abrudbányai kir. törvényszék: a marosvásárhelyi királyi tábla s a körösényi királyi törvényszék területein.

Az esküdtisékek rendezéséről szóló törvény megalkotásai — a saját útján elkövetett oly büntetendő események felett, a melyek esküdtisék eleibe utalvák — a következő törvényszékek ruháztattak fel bírói hatósággal az erdélyi részekben:

A kolozsvári királyi törvényszék: a kolozsvári, tordai, szamosujvári, enyedi, gyula-fehérvári, abrudbányai és deési törvényszékek területein.

A nagy-szebeni királyi törvényszék: a nagy-szebeni, fogarasi, brassói, segesvári, medgyesi, dévai és hátszegi törvényszékek területein.

A maros-vásárhelyi királyi törvényszék: a maros-vásárhelyi, szász-régeni, naszód, besztercei, erzsébetvárosi, sepsi-szt.-györgyi, kézdi-vásárhelyi, csikszere, gyergyó-szt.-miklósi és székely-udvarhelyi törvényszékek területein.

Az igazságügyminiszter az első folyamodási kir. bíróságok tetleges működésének megkezdésétől számított két év lefolytával, pontos statisztikai adatokat fog a törvényhozás elé terjeszteni minden egyes törvényszék és járásbíróság ügyforgalmáról: hogy azok alapján akkor, a törvényhozás mind a bíróságok számát, mind azok kerületét és beosztását, mind pedig a bírói létszámot véglegesen megállapíthassa.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Bécs. A török kormány Azis tü-zérezredes által itt 200 golyósöröt és

300 hátultöltő ágyut rendelt meg, ki 40 hajóra való mitrailleuset el is vitt magával. Essad basa képviselendi a sultánt a berlini diadalmenetnél. Az orosz ezár elrendelte, hogy az egész hadsereg azonnal békélábra szállíttassék le.

Versailles. A Thiers-kormány szigorúan megparancsolta a francia hatóságoknak, ne engedjék G. ribaldit vagy fiait a határokon átkelni. A német hadak ismét beavatkozással fenyegetőznek, ha Páris május 15-ig be nem vétetnék.

Konstantinápoly. Remélik, hogy az egyiptomi alkirály enged a porta követelésének, s abban hagyja az Alexandria körül tervelt erődök fölépítését.

Szt-Pétervár. Politikai jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy a czár leánya az orániai herczeggel eljegyeztetett. A czár júliusra Stuttgartba várják.

Legujabb táviratok.

Lyón, ápril 30. A Werderféle csapatok hazafelé indultokban parancsot vettek, hogy Franciaországban maradjanak. Németországból Colmáron át újabb porosz csapatok jöttek be, melyek a korábban megszállva tartott pontokat s így Montbéliardot is elfoglalták.

Versailles, máj. 1. A municipális választások, a mennyiben eddig ismeretek, mindenfelé csendben és csekély részvétel mellett történtek meg.

Páris, apr. 30. A commune hadseregét két hadtestre osztotta; az egyiket Dombrowski, a másikat Brankowski fogják vezényelni.

A polgárháború Páris alatt.

Mint Párisból ápril 29-ke estéről jelentik a harc Asnières és Neuillynél látható eredmény nélkül folyvást tart. A „Moniteur” jelenti, hogy egy, 12,000 főnyi versaillesi hadtest az asniéresi hadállást megkerülte s Gennevillierst a St-Ouen szigetig megszállotta. A boulevardokon levő nemzetőrszportozatok közt a foederáltak ügyére nézve kedvezőtlen hírek szárnyalnak. Ugy látszik a falakon küszöbön álló harcot látnak előre. Bizonyos, hogy minden előkészület megtétetik a déli erődök odahagyására. Második védelmi vonalul a Porte Orleans, és Vaugirardban 24 ágyuból álló ütegek állíttatnak fel. A Montrouge-Plaisance és Vaugirard városrészek bombázást várnak, s a lakosok kezdenek kiköltözni. A katonai hatóságok a Montmartren a lakosokat kiköltözésre szólíták fel, mivel a foederáltak most megkezdendik a tüzelést.

Páris, apr. 30. este 6 órakor. Az Issy-erődben a kazamaták szétromboltattak és a löárkok elrontattak. 60 ágyu közül 30 leszereltetett. A helyőrség 30 emberből áll 30 tüzérrel. A tüzerek nem ismerték el a parancsokat. Megy fensőbbeségét. Kinyilatkoztaták, hogy tovább nem tarthatják magukat. Az ágyuknak felét beszegezték, s az egész helyőrség odahagyá az erődöt. A Porte Maillotól Asniéresig ma nyugalom uralkodik. A poroszok egy század versaillesi chasseur azzal fenyegettek, hogy közéjük lönek, mivel a foederáltak Gareneig üldöztek és a st.-denisi szigetet akarták átépíteni.

Versailles, ápril 30. Thiersnek egy mai napon kelt körjegyzéke ezeket mondja: A párhuzamos munkálatok folytattnak. A kormányhoz érkezett sürgönyök szerint a felkelők veszítettek: 2 tisztet halottakban, 30 katonát súlyosan sebesültekben, 75 fogolyt, köztük 4 tisztet. A versaillesiak vesztesége 3 ember. Faron tük apr. 30-ki sürgönye szerint annak operációja sikerült. Az issy-i temető, a kőbánya, és a park nagy bravourral védtet el. A versaillesiak az új hadállásokat erősen megszállva tartják. A park a vasutal egy árok által van összekötve, mely a temető előtt vezet el. A versaillesiak részéről kevés halott és mintegy 20 súlyos sebesült; a felkelők, kik nagy tömegben gyorsan vonultak vissza, számos halottat és sebesültet, valamint 100 fogolyt, 8 ágyut, sok löszert, 8 lovat veszítettek.

Versailles, ápril 30. este 7 órakor. Az ágyuzás folyvást hevesen tart. Különböző pontokon a múlt éjjel mintegy 150 fogoly és 10 ágyu került kézre, melyek ma Versaillesba szállíttatnak.

Brüsszelből ápril 30-ról jelentik: A versaillesi kormány Páris elleni utolsó katonai művelete az összes rendelkezhető haderőkkel eszközöltetett, mindemellett is az sikeretlen maradt. A versaillesiak részéről a veszteség igen jelentékeny. A támadások ugyan a legközelebbi időben ismételtetni fognak, azonban azon meggyőződésre jutottak, hogy a communet csupán kiéheztetés által lehetett legyőzni. Ezért a kormány minden intézkedést megteszen, hogy Páristól az élelmiszerek odaszállítása elvágassék.

Es z r e v é t e l e k

az ügyvédi rendtartás tárgyában közrebocsátott igazságügyminiszteri javaslatra.

(Folytatás.)

III. Fejezet. Az ügyvédi díjakról. A midőn a t. a feleknek és az ügyvédeknek azon, úgy szólva természetes jogukat megilletőleg visszaadja, melynélfogva az ügyvédi jutalomdíj és idővesztési költségek iránt szabadon egyezkedhetnek; ezzel is azon vívmányok egyikét cselezték nálunk meghonosítani, melyeket a helyes és észszerű elmélet, valamint a más országokban kipróbált gyakorlat cseleztetőknek és a concuráló igényeknek megfelelőeknek bizonyított be.

Ezen vívmány értékét azonban nem csekély mértékben csökkentve látjuk a 28. §. a) és b) alatti pontok rendelkezései által.

Amaz ugyanis az előleges egyezkedésben meghatározott jutalomdíj leszállítását rendes per uton kérhetni megengedi a félnek, ha az ügyvéd az ily egyezkedésnél a becsületes ügyködés szabályait és a mérséklet korlátait tekinteten kívül hagyja.

A mi a becsületes ügyködés szabályait illeti, erről a jelen javaslatban említést tenni merőben fölöslegesnek, de sőt veszélyesnek tartjuk.

Mert, ha az ügyvéd a kérdéselt egyezkedésnél oly nyomást vagy behatást gyakorolt vendéce akarátára, hogy ez nem volt jogi értelemben szabad; a szerződés de jure érvénytelen és a félnek nyitva áll az út az eképen létrejött szerződést a körülményekhez képest vagy bünyügyi, vagy polgári uton érvényteleníteni. Nincs ennél fogva ok arra, hogy e javaslatban a fél érintett joga különleg szabályoztassék vagy épen e tekintetben utasíts adassék neki, mert előre látható, hogy sokan érdekük változtával hasznoslesés céljából ezen rendelkezést kínálózó alkalmnak fogják tekinteni és felhasználandják az egyezkedés tárgyát képező jutalomdíj leszállítása kérésére, és így gyakorlati esetekben ok nélküli perekre fog jogczimet szolgáltatni. Ha még tekintetbe vétetik, hogy ezen intézkedés a szabatos fogalom meghatározás merő hiányában szenved, mert azt, hogy mi a becsületes ügyködés, alig ha birja valaki definiálni, és hol vannak megírva ezen ügyködés szabályai, azt senki sem mondhatná meg — igazolván látjuk azon ajánlatunkat, hogy ezen rendelkezés hagyassék ki — valamint azon további is, mely mérséklet korlátaira vonatkozik. Mert a mérséklet fogalma a szó teljes értelmében relativ. Azon jutalomdíj, a mi az egyik ügyvédmunkájához és szolgáltatáshoz képest nagyknak tűnik fel, a másokra nézve kicsiny lehet. Az egyezkedésnek épen az a célja, hogy a jutalomdíjt alapítsa meg és vonja el akár a fél, akár egy harmadik mérlegelésének ingatag és arbitarius teréről.

A midőn ezen rendelkezésben még kínálózóbb alkalom rejlik, mint sem a másokban, ilyféle és előreláthatólag a leggyakoribb esetekben alaptalan és eredmény nélküli perek előidézésére; mindkettő meg azon további erkölcsi szempontból sem helyesíthető anomál következményre vezet, hogy az adott stát, illetőleg felváltott kötelezettség megszegésének megkönnyítésére törvényes alkalmat szolgáltat és az ügyvédet a felek hurczolásának, gyakran zsarolásának és legtöbb esetben compromittálásának teszi ki, mire azok számítván, gyakran fog nekik ebbeli önzés kitéve céljuk kivitele sikerülni, mert az ügyvéd annak kikerülése végett, nehogy a bíróságok előtt oly kényes kérdésekben hurczolásnak legyen kitéve, hajlandó lenne engedményekre reá állani.

Ha a felfejtettek szempontjából tekintjük a b) alatti tétel rendelkezéseit, úgy találjuk, hogy ezek igen gyakran a gyakorlatban az előleges egyezkedés javadalmi meg-hiusítását fogják magok után vonni.

Mert az előre nem látott véletlen ismét oly tág értelmű fogalom, mely vajmi gyakran ürügyül fog szolgálni az önző és nézetét érdekei változásaihoz idomító félnek, hogy valamely körülményt ezen fogalom szempontjából állítson oda — vagy meg fogja szüntetni a per befejezte előtt a képviselőt, mire t. 16. §. szerint feltétlen joga van, csak hogy a szerződésileg kikötött jutalomdíj ne kelljen fizetnie.

Mindezekhez még az is járul, hogy ez uton a leg-tágasb tér nyitván a bíróságoknak az ügyvéd költségeit a féllel szemben megállapítani, mi ismét a régi nyomorúságot vezetné be azon az ajton, melyen át véltünk tőle menekülni.

És így ezen pont mellőzését is ajánlanunk kell.

(Folyt. követh.)

UJDONSÁGOK.

Előfizetési feltételek:

Évfolyamra 1871.	máj.—jul.	3 ft.	—	kr.	o. é.
2 hónapra	„	máj.—jun.	2	„	„
Egy óra	„	május	1	„	„
Az esti kiadás külön küldésért a vidékre:					
Évfolyamra 1871.	máj.—jul.	—	ft.	40 kr.	o. é.
2 hónapra	„	máj.—jun.	—	30	„
Egy óra	„	május	—	20	„

